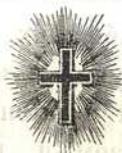

Издази сваке
недеље.

Претилата се
шаље напред
уредништву
и без новаца
се лист ни-
коме слати
неће.

За све српске
крајеве стаје
на годину 60
гр. или 6 фор.
на по год. 30.
гр. или 3 фор.
на тримес. 15
гр. или 1 фор.
и 50 нов.
Неплаћена
писма од не-
редовних до-
писника не-
примају се.

ПАСТИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЛА.

издаје и уређује свешт. и проф. Никола Поповић.

БЕСЕДА,

коју је говорио на парастосу

КНЕЗА МИХАИЛА ОБРЕНОВИЋА III.

У ПАЛАНАЧКОЈ ЦРКВИ

3. јуниа 1868. године

Алекса Радовановић, свештеник паланачки.

Пети је дан данашњи, како Србију туга и превелика жалост снађе! Пети је ово дан, како Србија изгуби свог премилог и општељубљеног господара земље, кнеза Михаила!

Он, као што већ сви знамо, више није жив! Њему се више никад надати не можемо! Њега више никад видети нећемо! Његове умилне речи престале су и више их никад чути не можемо! Све је то за нас и наш народ изгубљено, — ах, изгубљено на век, што се не може тако лако заборавити ни прежалити!!

Ова тужна успомена, коју света црква овде пред вама свршава, јасно нам већ даје познати, да се и само тело његово на данашњи дан предаје утроби српске земље, коју он свето поштоваше и љубљаше.

Међутим свима је нама познато, каква га је изненадна

смерт од крволочних и безбожних изрода људских снашла. Сви већ знамо, да је мучки и издајнички на најгрознији начин живота свога лишен. Сви знамо, да то богомреко дело није у страни туђинској земљи, но на земљи нашој извршено. Сви смо преиспуњени тугом и жалостју, кад преставимо себи, каквих је страшних мука при последњем часу наш нигда незаборављени и дични владалац претрпео. Свима нама још теже мора бити, кад помислимо, да су то крвно дело — као што се дознало — извршили људи из народа српског. Сви се за то морамо тврдо заверити, да изнађемо те адске и паклене душе, па да им гадно биће уништимо, да не каља нашу земљу, да не изазива на нас гњев божији.

Ово изрекох, што и ви сви желите и мислите; но каква је корист од свега тога, кад изгубисмо дику и понос српства! Изгубисмо Србина, кога тешко да ће икада више Србија родити! Изгубисмо поглавара Србије, који је за узор свој Европи био! изгубисмо кнеза Михаила, чије име и сами непријатељи морадоше поштовати! Изгубисмо јунака, који нам велику славу у краткој влади својој задоби! Изгубисмо владоца, који силан беше и словом и делом! Изгубисмо га у часовима најодеуднијим и најважнијим, кад је и српство и све јужно словенство највећу добит и славу од њега изгледало!

Ах! злохудна срећа и судбо српска! што нас лиши његове обилате славе? Што нам живот наш прекинутим животом његовим угаси? Што нам намере наше и његове осујети? Што нас тужне и жалосне остави? Та има ли тог Србина, коме срце није пуно туге и плача, нарочито кад се размисли, како нам кнез Михаило мудре законе прописа; како нас из мртвила пробуди; како нам живот обнови; како нам народњу војску установи и преобрази; како нам оружја набави; како нам градове придоби; како нам заклету непријатеље — Турке из Србије истреби; како нас с изображеном Европом упозна; како нам превелику славу задоби; како нас уздиже, да се

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

име српско свуда знало и поштовало; како нам још много сјајнију будућност и знатније славе обећаваше, јер његов живот само нама, као народу његову, беше посвећен?! —

Но шта, зар он беше нада и утеха само за нас и друге хришћане? Не, — он је био утеха и за саме друговерце. На њега смо једног сви ми Срби и Југословени с највећом жељом и великим поверењем погледали. Од њега смо једног срећу, избављење и славу очекивали. Но ето, како нам га проклета злоба и завист непријатељска уз пркос свима нашим жељама немилостиво одузе; како нам славу нашу угаси; како нам драгоцен живот његов пакосно пресеће, те њега с престола српског уклони, који је с њим круну и краљевство Србији хтео а и могао придобити.

Ето дакле шта смо доживели! Место његових заповести жалосне и чемерне гласове чусмо! Место његове бојне трубе тужне звуке црквених звона слушамо! Место да гледамо његово поносно и прекрасно лице, а оно уздишући и са сузним очима погледамо на ову сен — кољиво — које се овде за спомен његова упокојења свршава!

Жалосна Србија шта је мислила, а шта дочека? — Та ко се надао, да ће нам сунце среће наше тако скоро заћи и потамнети? Ко је могао и помислити, да ће уздигнута слава српска у имену кнеза Михаила тако изненадно сурвана бити?

Ах Боже, Боже благи, — још ти само једини кадар си да нам тешку тугу ову ублажиш и олакшаш! На тебе сад сву своју наду полагамо; теби се једном сада највише молимо, да нас од сваког другог зла очуваш и потресени престо српски чврето удржиш. Ти нас Господе Боже укрепи, да у миру, љубави и слози будемо и да страшни удар овај трпљиво издржимо. Ти нас Боже научи, шта нам треба радити у овим по све нас жалосним данима и важним тренутцима.

Државна библиотека у Београду, издатница и издавачка кућа
"Српски језик"

А бесамртном великом и незаборављеном имену и спомену досадашњег кнеза нашег Михаила при тужном овом чинодејству црквеном одајмо, браћо, последњу реч: *Бог да му душу прости и вечна му памет.*

Моралне поуке.

Что сје ежѣ ш насѣ бысть таинство?

Хиљадама пута певала је наша црква ове тајанствене и пуног значаја речи; хиљадама пута слушали смо ми тужно певање ових речи; хиљадама пута тумачили смо смисао и значај њихов: али никад нису оне тако потресаде душу нашу, никад нису тако раздирале срца наша као сада у дане ове опште туге наше, овог грозног догађаја над нашим светлим владоцем! И доиста: что сје ежѣ ш насѣ бысть таинство! До јуче сва Србија изјављиваше верне и топле осећаје према кнезу Михаилу, повераваше и себе и сву срећу своју родољубивој разборитости његовој; до јуче га она називаше својим оцем, избавитељем, вођом, првим грађанином и војником својим, сливајући своје жеље у његове жеље и гледајући с њим заједно тамо на далеко, где се чује јаук и писка браће наше, где допире мисао о пређашњој слави и величини земље српске; до јуче она развијаше заставе војничке, скупљаше се у чете и логоре своје, да покуша своју снагу, своју спрему, коју намењује за одбрану својих права, за слободу целог српства; до јуче га она срета и у логору и у храму и у другим друштвеним састанцима својим и испраћа многобројним узвицима и усвлицима. А данас? — Данас она тужно изјављује са свију страна своју дубоку жалост, своју велику плашњу, да јој се не осујете лепе наде њене, које је свагда везивала с именом љубљеног свог владоца. Каква грдна и велика тајна! какав чудан и несхватљив појав у средини нашој, у средини целога српства!!

О Боже! да л' су ово твоји вечни планови, по којима једне обаљујеш а друге уздижеш? Ил' су ово дела и заслуге наше, по којима пушташ праведан гњев свој, да се излије на Србију и све српство? Не вапије л' пред престолом вечне твоје правде неправедно проливена крв неіаког Уроша, издајство Бранковића, незаконо пређашње удаљење из средине наше дозе Обреновића — па не иште ли због свега тога овакву казну над нама неумитна твоја правда?!

Но ах! ти си, Боже, преблаг и премилостив. Ти ниси створио човека из освете ни за освету, већ из једне благодости своје. Ти си и нас и све друге народе позвао к срећи и блаженству, казавши нам путове, који нас воде к лепој мети нашој. Тајна ова, није тајна вечних планова твојих: она је последица нашег болешљивог, нашег злог стања друштвеног. Ти си нас позвао к срећи, но путем вечне твоје правде и закона. Но ми преступисмо заповести твоје, сврнусмо с пута божанствене правде твоје: у земљи нашој, у нашем друштву одгајисхе се изроди, који не знадоше тебе, Боже, ни твојих закона, који угушише у себи глас савести, глас разума, те у бујној страсти својој учинише оно, што вређа и тебе и људе, и небо и земљу: пролише крв, — крв *неповинную!* И ах зашто? Да измене свој друштвени положај, да за време могу задовољити своје самољубље, своје страсти!!

Злоковарне и пакосне душе, којима не би ништа садашњост ни будућност Србије; које не устави у грозној намери ни іадиковање погажене наше браће ван Србије; које не застраши ни она љубав, она оданост српског народа према владоцу своме: такве душе не уздржа од умипњеног злочинства ни сопствена судба ни сопствени опстанак њихов. Где је та срећа, где ли уживање у проливеној крви владалачкој? Како не беше код њих ни толико свести, да се сете и опомену, да би та крв и онда, ако би они баш и сакрили своје злочинство и дошли до намера својих, вапила

пред престолом вечне правде, тровала им срце и душу и наводила страх и ужас у свима њиховим радовима и поступцима, у самоћи, у данима забаве и весеља? Зар не би та грозна страст до кратког времена уступила место неумитној савести, која би их више трзала и мучила, него све муке, какве је кадро да измисли људско правосуђе? О! кад би они бар колико-толико били хришћани, морале би им доћи на памет речи јеванђелске: *Како польза чловѣку, аще весь мїръ прїобращетъ, дѣшѣ же шѣтитъ.* Али овако у слепој страсти својој завише у црно сву Србију и сав српски народ, постадоше грозне издајце и убице, жигосаше своје име вечним проклињањем народњим. Но ако се игде остварују оне речи јеванђелске: *не войтєса ѿ оубикающїхъ тѣло, дѣшѣ же вамъ не могѣтъ оукити,* то се оне управо остварују у смрти премилог кнеза нашег. Њега убише! Но крвљу његовом као да залише оно семе, које он посеја на чистој њиви срца српскога. Сви ми сад снажније по игда осећамо дух његов, тежбу његову. У свима је нама сад букнула боље него игда жеља одржати поредак у земљи, послушност закону и законим наредбама, продужити дело нашег потпуног ослобођења с ослобођењем свега српскога народа.

Браћо свештеници и хришћани! Нема стања у животу људском, које не би било под каквим надзором. Деца се руководе и управљају својим родитељима, слуге — господарима, лица, која врше извесне дужности у друштву, подчињена су правитељству, правитељства раде по заповести врховног управитеља, а овај опет стоји под законом божијим и с њиме сугласним законима народњим. Друкче на шта би налицао живот, кад би сваком допуштено било, да се управља по нагону својих страсти, кад лична воља не би потчињена била вољи општој и кад сваки не би дужан био, да одговара за своје радове? Онда би у место разумне слободе царовало међу људма бесмишљено својеволство, онда би се место спокојства, слоге, ујединења, јавила неслога, насиље, свађа

узајамним договором продужимо започето дело великог радника, блаженоупокојеног стрица његова, — дело нашег потпуног ослобођења и уједињења свега српства.

Живот св. Јована Златоуста.

(Наставак.)

Али циркови у старо доба, нарочито у Риму пре хришћанства, била су пространа дворишта, где су људе предавали најљућим зверовима, да их растрзају. А стари театри била су места, где се скупљао свет, да гледа најгнусније представе. Тамо су излазиле развратне девојке, те певале најбезобразније песме, скакале и превијале се на најраздражливији начин, а често су показивале и само тело своје у својој нагојности својој. Ето такви бејаху театри у Цариграду. Свет је врвео на таква места и давао последњу парицу, да гледа такве гнусне представе, које су га тровале. Златоуст устаје против тога порока цариградског света.

„Ти излазиш из театра, — вели Златоуст — већ не гледаш више на њу (безобразницу), али њен лик остаје у души твојој с оним ласкавим речма, покретима телесним, увијањем, погледом, клањањем и нагибањем, страсним и безобразним песмама, — и ти износиш на себи хиљадама рана. Па зар нису отуд они нереди у породици? Није ли ту корен неверству, неслози међу брачним друговима, свађи, тужби, па и оној безузрочној сетној невеселости? Кад се враћаш својој кући, а срце ти остаје с њом, онда си ти већ заробљеник њен. Онда ти се већ не мили ни твоја жена ни твоја деца; слуге у кући не можеш да трпиш; омрзне ти кућа, омрзну ти и радови твоји. Сви они, који к теби долазе и које си пре радо примао, постају ти сад несносни; јер веселост и расположеност њихова још више увећава тугу твоју. А зашто? Зато, што се не враћаш сам, већ заједно с тобом и она предана женскиња. Она пали твоју душу и ти рањен од ње

љубиш своју рану. О безумниче! Како ћеш после да слушаш наше беседе о уздржању?"

Слушаоци плачу и уздишу о судби грешниковој. Златоуст хвали то саучешће, но одлучује кривце од цркве и заповеда правим хришћанима, да се никако не друже с њима, наравно док се не окану ићи у театар. Но ова забрана тицала се више богаташа него ли сирوماха. Сиромаси не бејаху толико изложени сладострасној красоти и варљивој примами. Груба чувственост вукла их је истина к театру, но оскудица и сиротиња није им давала могућности развијати те жеље у себи. Но код богаташа ово већ беше друкчије. Беспосличје и богатство неопходно тражаху, да се задовоље оне жеље, које у њима узбуђиваше театар. Богаташе је управо и имао говорник пред очима; овима је он и претно, да ће их одлучити од цркве, а они с тога постадоше његови непријатељи.

(Наставиће се.)

Исторички преглед српске цркве.

(Од С. Н. . . . . ња)

Вы есте свидѣтелие симз (Лука XXIV. 48.)

I.

Да ли је хришћанска религија била распрострањена у овим земљама, које сад Срби заузимају, још и пре, него што су они дошли на балканско полуострво, о томе се засад не може ништа поуздано казати. Могућно је и да је било, као што то неки и доказују, а могућно је и да није; и за друго ми немамо никаквих очевидних доказа, дакле не можемо ништа казати поуздано ни о томе, какво је било религиозно — верозаконо стање оних народа, који живљаху у овим земљама пре доласка Хрвата и Срба, т. ј. пре VII. века. Са VII. веком историја ових земаља, у које се преселише Срби, постаје већ много јаснија, него што је дотле била.

Кад су Срби у време општег пресељавања Словена заузели у VII. веку земље око Дунава, од којих један део заузимље садашња кнежевина Србија, они су исто онако као и остали Словени у то доба били многобошци: веровали су у различне богове и богиње. У народњим песмама сачувала су се и имена многих од њих н. пр. *Додол* — бог грома и кише (откуда после код нас *Додола*), *Давор* — бог јунаштва. *Дела* — богиња љубави и дружбе, *Мира* — богиња сна и смрти, и т. д. Свима овим боговима и богињама подигнути су били храмови, у којима жрцеви отправљаше различне обреде у част њихову и служише им. У то многобошко доба клетва била је код Срба у уважању и поштовању. Тужним гласом и јаукањем они исказиваху своју тугу и жалост за умрлим другом, братом и рођацима својима, а труп мртваца бацаше у ватру с пуном вером у бесамртност душе. У опште карактер и домаћи живот Срба тога времена сведочи, да је друштвено стање било доста развијено код њих. Главна су им занимања била земљорадништво и трговина. Срби знаше и музику, а гозба развијена беше код њих увелико; тврдо се држаху својих обичаја, а што је најважније: *високо ценеше свој језик и своју народност.*

У таквом религиозно-наравственом развоју сукобе се Срби, у првој четвртини VII. века с хришћанским светом и то најпре с римским духовенством, које је већ дошло било у Србију, да обраћа народ у нову веру. Развој народа српског био је такав, да су проповедници науке христове могли без сваког труда приволети Србе к себи и обраћати их у нову веру. Чим су римски свештеници крстили неке и неке, вера хришћанска одмах почне хватати корена у Србији и за кратко време хришћанство се тако распростре, да осем јединих Нерезана није човек могао наћи куће, а да није крштена или да се не мисли крстити. Византиски император Ираклије, који је пустио Србе у Илирик, видећи такав успех хришћанских проповедника, зажели, да се још боље зближи са

Србима, па и сам пошаље проповеднике у Србију, да крете и остале, који се још не бејаху кртили. Нови ови проповедници, које је император Ираклије послао, били су такође из Рима, будући је Илирик заједно с Далмацијом по установама ћесара припадао западној половини римске царевине, који је и после, кад је Србија већ потпала под власт Византије, потчињена била не само српска но и бугарска црква. То, што су позвати проповедници из Рима а не из Цариграда, није имало у то време никаквог особитог значења како за оне, који се крете, тако и за саму чистоту хришћанске вере, што је то било око 640. г., кад се римска црква још није била одвојила од источне; дакле и хришћанство, које је распрострањавало римско духовенство у Србији није се ни у чему разликовало од источног — православног. Ново покрштеним Србима одмах послани буду епископи, свештеници и ђакони, и црква српска потпаде под власт архијерејског епископа сплетског, где су у то време живели потомци старих Римљана, пресељених у Далмацију Диоклитијаном. Пошто се Срби крете, они се закуну престолу св. апостола Петра у Риму, да ће у миру живети са суседима, а папа као накнаду за то обећа им мир и своје милостиво заступништво пред престолом божијим.

Али не гледајући на толико усрђе и заузетост папе и римског духовенства, вера хришћанска није се могла задуго одржати у Србији. Узрок је томе био тај, што су римски проповедници, не разумевајући свога посла и позива, одмах после крштења Срба почели им и свој латински језик наметати и на њему службу божију служити. Не разумевајући добро српски, они се нису старали, да усвоје и мало боље науче језик свога стада, које кад виде, шта се ради и шта су наумили његови латински учитељи, остави и учитеље и веру и враћа се опет к пређашњем свом многобоштву. Истина било је и таквих, који су и после тога остали у вери хришћанској, но и они, не увиђајући свесно, каква је и у чему се

састоји та њихова нова вера, били су само по имену хришћани. Латински проповедници, незадовољни таквим поступком, почну силом наметати Србима свој језик црквени и доведу их до тога, те они омрзну и на њих и на све хришћанство и одмах, чим умре Ираклије, очисте све своје жупаније од нове вере и заведу своје старо богопоштовање — своју многобошку религију.

Тако се свршило предузеће Рима, да распространи веру хришћанску у Србији. Њему не би суђено, да посеје семе науке христове међу Србима и да оснује прву хришћанску цркву српску.

Нападај Сарацина (Арављана) на Србију принуди Србе, да опет ступе у блиске одношаје с хришћанским истоком. У то време седео је на престољу византиском Василије Македонац, човек паметан и разуман; зато му се Срби и обрате за помоћ. Догоди се тако, те Василије с успехом одбије Сарацене од Србије, што одмах подигне Василија у очима народа српског и он зажели, да се с њим још тешње зближи. Усхићени таквом жељом Василијевом и обрадовани победом, одржаном над Сарацинима, Срби поишту од императора, да им он буде заштитник и пошљу заједно с Хрватима, као што говори Константин Порфирогенита, прозбу Василију, да им он пошље учитеље и проповеднике хришћанске, који ће их крстити и научити новој вери, али не из Рима већ из Цариграда. Император им по њиховој жељи пошље нове учитеље — Грке, који се одмах, чим дођу у Србију, заузму око посла и почну обраћати народ у веру хришћанску. Уз то Василије потврди и избране Србима главаре, којима по грчким проповедницима поручи, да управљају народом тихо, не као господари, већ као очеви народњи; побрине се и о новој цркви српској и њеном богослужењу. Но на жалост и овај други покушај, да се обрате Срби у веру хришћанску, није пошао за руком. Грчки проповедници као и њихови сународници, по својој занесености, гледали су на Србе, као и на све остале

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

народе, као на варваре. По поноситости и надувеном карактеру свом они се нису хтели старати, да науче српски језик и да се њиме служе у свом послу, у обраћању Срба у веру, већ су га навалице презирали и старали се увући у Србију поред вере и свој грчки језик онако исто, као што је и римско духовенство чинило. Срби опет, по својој урођеној тежњи за својим, чували су свој језик и ослањајући се на здрави смисао и на своју жељу веровати само у оно, што је за њих разумљиво, одмах чим спазе намеру грчку, одлуче се од њих и оставе и цркву и попове грчке, па уведу опет своје пређашње богослужење — своју многобошку религију.

Тако и овај други покушај, да се обрате Срби у хришћанску веру, оста такође без успеха и својим неразумним поступцима Грци учинише више зла него и саме папе. С друге стране, враћање Срба к многобоштву и њихово одупирање у језику доказује, да су Срби примали веру хришћанску с пуном свешћу, које не видимо код осталих Словена. Руси и Бугари кртили су се по заповести својих кнежева и то сви уједанпут. Међутим Србе не само да нико није гонио, да се крсте, већ су напротив они сами молили, да им се пошљу учитељи и проповедници хришћански. Што они ове не послушаше, то опет није била до њих кривица. Не зависећи ни у црквеном ни у политичком одношају од Византије, Срби наравно нису хтели слушати Грке, а још мање примати туђ језик и веровати у то, што сами не разумеју и не знају; дакле није ни чудо, што Грци нису могли успети у свом послу и што скоро оставише Србе онако исто као и римски свештеници.

У таквом жалосном стању налазила се вера и црква хришћанска у Србији до IX. века. У то време јаве се нови проповедници, који, сазнавајући сву важност народњег језика и потребу Словена, заузму се око посла боље и озбиљније и од Латина и од Грка, па отпочну свој знаменити рад, пре-

дузму обраћање Словена у веру Христову на *словенском* језику. Проповедници ти били су свети Ђирило и Методије, просветитељи и учитељи свију Словена. (Наставиће се.)

Добра и хрђава страна нашега свештенства.

Свештенство наше, као и сваки други ред људи, има своје добре и хрђаве стране. Да би се видело, које су по нашем схваћању добре које ли хрђаве његове стране, наумни смо, да их у појединости напоменемо, имајући такву жељу, да се поправи оно, што не ваља а сачува и одржи оно, што је лепо и на свом месту. — Да отпочнемо најпре с добре стране.

Добре стране нашег свештенства ово су:

1.) *Оно није каста.* Каста се зове оно, кад се људи по самом рођењу свом или и по занимању деле међу собом тако, да један с другим немају готово ништа до јединог званичног одношаја. Овакве касте појавиле су се понајпре онде, где се јавио и први историски живот народа, а доцније пренесоше их и у Јевропу, у којој и до данас нису сасвим истребљене. Јер и до данас трају код њих и имају свог значаја речи „грофство, благородство, племство, духовенство“, и т. д.

Ова каста или овако кастично поделење људи бејаше и у самој Русији до 1861. године, докле садашњи цар, благословени Александар II, не ослободи народ од ропства, те тако диже ту преграду између људи једног и истог народа, који историска судба беше тако наопако поделила. До поменуте године свештеничко дете, као касте духовне, није могло изаћи никуда из овог свог сталежа. Оно је могло учити се само у духовним школама и бити само свештеник или друго нешто, но опет у свештеничком кругу. Ако је свештеник имао повише синова и није их могао све редовно спремити за свештени чин, онда је један од ових бивао

кларисар у цркви, други звонар, учитељ нотног певања или на послетку и прости служитељ, али не у другој којој кисти, већ опет у духовној, н. пр. фамулуз — слуга у основној духовној школи, семинарији, академији и т. д. Сада је то малко боље, но и опет се зна и рачуна, куда који и коме сталезу припада; јер је обичај тај толико јак, да не уступа законом ослобођењу.

Код нас, хвала Богу, нико и не зна за те касте, тим мање да припада којој кисти. По овоме и свештенство наше нити је било, нити је сада кастично. Оно је чисто народње и из народа. Синови свештенички могу бирати и други сваки ред службе и занимања по наклоности и припреми својој, као што опет и син сваког другог свотовног оца може, ако хоће, изучавати духовне науке и бити свештеник. Одовуд је у народу нашем и постала она реч: „поп роди ковача, а ковач попа“. Овим се хтело рећи то, да код нас породичне заслуге нема већ само личне. Хоће л' ко да се труди, да се васпита и научи, томе ништа не смета, да и од ковача дође за попа, као и на против ако не ради и не учи се, па ма да га је и поп родио, може отићи у коваче*) А овим се достизава то, да код нас не постаје свештеник онај, који је рођен од оца свештеника, па имао или немао наклоности к свештеничком чину, већ напротив онај, који има к томе чину љубави и наклоности, па се достојно за тај чин спремио тако, да код нас има свештеника и од чиновничког, трговачког па и од земљорадничког сталеза. А ово и јесте добро, па тако треба да остане и унапредак. (Наставиће се.)

*) Наш је народ изрекао ову реч онда, кад је ковач мало ко хтео да буде осем цигана, па се и занат тај сматрао као последњи. Друкчије се данас гледа на то занимање.

Г Л А С Н И К.

Рукоположена су за свештенике у овом месецу ова лица:
Илија Протић бивши ђакон и катихета у полугимн. пожаревач.
Матниа Максимовић учитељ кусадачки и намењен парохији ко-
вачевачкој.

Тома Протић учитељ за капелана проти пожаревачком.
Сава Павловић учитељ њагодински — на парохију врановаћку у
окр. њагодинском

Веселин Михајловић учитељ њагодински — на парохију лоћичку
истог округа.

Петар Мирчевић учитељ аранђеловачки — парохију Белосавачку
у окр. крагујевачком.

Јован Чуљић учитељ јошанички — на парохију коњуску у окр.
њагодинском.

А за ђакона:

Милан Недељковић учитељ њагодински и намењен на служење
њагодинској цркви.

ПОЗИВ НА ПРЕПЛАТУ.

Почетком Јулија настаје трећа тромесечна претплата на наш духовни лист „Пастир.“ Из досадашњег рада нашег могао је сваки оценити важност овога листа. Па зато молимо све наше уписнике, који су се само до последњег Јулија претплатили, да изволе поновити предплату, ако желе, да им даље наш лист шаљемо, и ако налазе, да ће „Пастир“ по досадашњим својим чланцима унапредити нашу духовну књижевност. Ми се обећавамо својим читаоцима, да ћемо са својим сурадницима удвостручити своју заузетост око тога, да наш лист све боље чланке духовне садржине, доноси. У томе може нас оснажити што бољи одзив него што је до сада био, од свештенства и нашег читалачког света. Зато молимо сваког нашег читаоца, а нарочито ону браћу, која нам својим писмима одобраваше и хвалише наш рад, да се заузму око скупљана уписника, како би „Пастир“ могао све боље одговарати цели, којој је намењен. Овом приликом јављамо нашим уписницима из Баната, Срема и Далмације, који су нам напомињали за штемпларину, да ову при садашњем стању листа не можемо плаћати а да не повисимо претплату, па их лепо молимо, да се задовоље тиме, што ћемо и унапредак само поштарину плаћати. Уред. „Пастира“

Г. Стевану Драјићу пар. добр. Примили смо ваше прво писмо. Кад нам још два или три по програму првог нашег писма оправите, отпочећемо их штампати. У.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS